

LBRIS

We know
books

VIATA MEA CU
JOHN F. KENNEDY

Interviuri cu Arthur M. Schlesinger Jr., 1964

JACQUELINE KENNEDY

Cuvânt înainte de CAROLINE KENNEDY
Introducere și note de MICHAEL BESCHLOSS

Cuvânt înainte de Caroline Kennedy 9

Introducere de Michael Beschloss 19

Primul dialog

Luni, 2 martie 1964 35

Aspirațiile prezidențiale ale lui John F. Kennedy • Nominalizarea pentru vicepreședinție din 1956 • Lupta pentru controlul delegației din Massachusetts • Politica din Boston 1953-1954 • Viața de cuplu la început • Operația din 1954 • Temperamentul lui JFK • Viața socială din Georgetown • Dineurile de la Casa Albă • Impactul lui JFK asupra celorlalți • Adlai Stevenson • Campania pentru Senat din 1958 din Massachusetts

Al doilea dialog

Marti, 3 martie 1964 67

Obiceiurile de lectură ale lui JFK • Pasiunile și eroii copilăriei lui JFK • Părerea lui JFK despre Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt, Franklin D. Roosevelt • Joseph P. Kennedy • Temperamentul lui JFK • Charles de Gaulle • Rivalii din 1960 • Campania din 1960 • Paternitatea *Profiles in Courage* • Relația dintre JFK și Robert F. Kennedy • Curajul politic al lui JFK • Campania din 1960 • Alegerile preliminare din Wisconsin și din Virginia de Vest

Al treilea dialog

Miercuri, 4 martie 1964 99

JFK și Joseph McCarthy • Noaptea alegerilor preliminare din 1960 • Vara lui 1960 - Hyannis Port • Convenția Partidului Democrat • Lyndon Johnson pe același buletin de vot • Adversari politici • Sănătatea lui JFK •

Dezbateri prezidențiale • Ziua alegerilor, 1960 • Concepțiile religioase ale lui JFK • Relația cu clerul catolic

Al patrulea dialog

Luni, 23 martie 1964 130

Tranziția spre președinție • Nașterea lui John F. Kennedy Jr. • Alegerea membrilor cabinetului • Viața la Casa Albă • Planurile lui JFK după terminarea mandatului • Relația dintre JFK, RFK și Edward M. Kennedy • Primele zile la Casa Albă • Restaurarea și ghidul Casei Albe • Relația dintre JFK și Jacqueline Kennedy • Discursul de investire • Ziua Investiției și balurile de la investire • Viața socială la Casa Albă • Rutina zilnică a lui JFK • Problemele cu spatele ale lui JFK • Personalul și prietenii lui JKB

Al cincilea dialog 185

Marti, 24 martie 1964

Revoluția Cubaneză • Invazia din Golful Porcilor • America Latină • Lideri de stat și vizite oficiale • Harold Macmillan • Vizita în Canada • Vizita în Franța • Charles de Gaulle • André Malraux și *Mona Lisa*

Al șaselea dialog 237

Marti, 2 iunie 1964

Relațiile americano-germane • Criza Berlinului • Temperamentul lui JFK • Jawaharlal Nehru și Indira Gandhi • Dezarmarea nucleară • Harold Macmillan • Seminariile de la Hickory Hill – JFK despre Lincoln • Criza oțelului • J. Edgar Hoover • Drepturile civile • Marșul de la Washington din 1963 • Martin Luther King Jr. • Criza Rachetelor din Cuba • Lyndon Johnson • Mike Mansfield • Alți prieteni și membri ai personalului

Al șaptelea dialog 288

Miercuri, 3 iunie 1964

Harold Macmillan și rachetele Skybolt • Charles de Gaulle și Piața Comună • Călătoria în India a lui JKB • JFK și Departamentul de Stat • Vietnam • Henry și Clare Boothe Luce • America Latină • JFK și Dean Rusk,

Chester Bowles, Averell Harriman, Douglas Dillon •
Întâlnirile de la Curtea Supremă • *New York Times*
vs. Sullivan • JBK despre „imaginea“ ei • Relația lui JFK
cu personalul • JFK și copiii • Planurile lui JFK pentru al
doilea mandat • Campania din 1964

Mulțumiri	343
Sursa citatelor	345
Indice	353

LUNI, 2 MARTIE 1964

Jackie, când crezi că a început președintele să ia în calcul în mod serios candidatura la președinție și să acționeze în acest sens? Când presupui că a început să se perceapă ca un posibil președinte?

Cred că se gândea la asta de foarte multă vreme, cu mult înainte ca eu să știu, și spun asta pentru că îmi amintesc că, în primul an de căsnicie, l-am auzit vorbind pe când eram la Cape. Stătea cu tatăl său într-o cameră și discutau, iar eu am intrat și vorbeau despre ceva anume... despre vicepreședinție. Ei bine, era chiar în anul după ce fusese ales senator.

Era în 1953?

Da. Eu am întrebat „Vorbeai despre o candidatură la vicepreședinție?” sau așa ceva, iar el a început oarecum să râdă. Dar cred că dintotdeauna... niciodată nu s-a oprit, întotdeauna a ținut spre mai mult. Așadar, după chestiunea cu vicepreședinția, era clar că se va îndrepta spre președinție¹. Dar cred că trebuie să fi fost... nu știu... poate atunci când a candidat pentru prima dată pentru Senat. S-a întâmplat cu siguranță înainte de a-l fi cunoscut eu.

Sunt convins că, într-un fel sau altul, s-a gândit dintotdeauna la asta. E adevărată povestea cum că, după cum s-a scris uneori,

---

¹ Adlai Ewing Stevenson (1900–1965) a fost guvernatorul statului Illinois din 1949 până în 1953 și candidat la președinție din partea Partidului Democrat în 1952 și 1956. La Convenția Democrată din 1956 desfășurată în Chicago, Stevenson a încălcat tradiția în mod neașteptat, permițând delegaților să decidă ei cine avea să fie vicepreședinte. În lupta ce a urmat, JFK a pierdut în fața lui Estes Kefauver, senator al statului Tennessee, la diferență foarte mică.

*ambasadorul se gândise inițial ca... se așteptase ca Joe să fie marea figură politică a familiei?*¹

E genul de poveste banală pe care toți acei oameni care obișnuiau să-i ia interviuri domnului Kennedy... începi să te saturi de oamenii care îți tot cer să le spui anecdote, iar el povestea întotdeauna același lucru despre ce ar fi făcut Joe. Înțelegi, de unde aș putea ști? Asta pentru că nu l-am cunoscut pe Joe. Și, bineînțeles, presupun că Joe ar fi intrat în politică, iar, astfel, cum Jack era atât de apropiat de el, n-ar fi putut să îi calce direct pe urme, candidând în Massachusetts. Poate că s-ar fi orientat spre ceva din domeniul literar. Dar lucrurile nu sunt chiar atât de simple pe cât ar lăsa să se înțeleagă această poveste. Iar apoi, odată cu moartea lui Joe, vezi tu, domnul Kennedy nu a făcut ceva bizar cum ar fi să spună „Bine, acum te aruncăm pe tine în cursă”. Lucrurile au evoluat pur și simplu... ei s-au întors din război... nu știu ce să mai spun.

Povestea părea, cel puțin pentru mine, prea artificială și mecanică. Am fost coleg cu Joe la Harvard, dar...

Am sentimentul, bazându-mă pe ceea ce cred despre Joe și despre toate celelalte, că s-ar fi dovedit, în comparație cu Jack, atât de lipsit de imaginație. N-ar fi ajuns niciodată... cred că era posibil să ajungă senator, dar nu mult mai sus de atât. Nu știu dacă e o prejudecată, dar nu cred că era înzestrat cu acea capacitate imaginativă care îl caracteriza pe Jack.

---

¹ Joseph Patrick Kennedy (1888–1969) a fost un investitor, primul președinte al Comisiei pentru titluri de valoare și bursă, ocupând înainte de al Doilea Război Mondial funcția de ambasador pe lângă Curtea de la palatul St. James în timpul mandatului președintelui Franklin Roosevelt, fiind tatăl a nouă copii, printre care cel de-al 35-lea președinte al SUA. Comentariul lui Jacqueline se referă la insistența lui Kennedy senior în fața mai multor reporteri către sfârșitul anilor 1950 cum că hotărâse inițial că primul său fiu, Joseph Jr. (1915–1944), avea să ajungă președinte și că, atunci când acesta a fost ucis în cel de-al Doilea Război Mondial, și-a îndreptat speranțele către Jack.

Într-adevăr, eu cu siguranță îl cunoșteam bine într-o anumită măsură și nu avea imaginația, forța intelectuală sau interesul intelectual al lui Jack. Era un om atractiv și fermecător și, după părerea mea, ar fi avut succes în politică, dar nu cred că ar fi dus vreodată lucrurile până în același punct ca președintele. Atunci, se gândea la vicepreședinție cândva cam înainte de 1956?

Ei bine, e amuzant... cred că vorbeau despre asta prin octombrie–noiembrie 1953 când eram la Cape. Cu toate acestea, știi că, în noaptea în care Jack a candidat pentru funcția de vicepreședinte în Chicago, nu-și dorea deloc acest lucru la momentul respectiv. Și știi, a fost o chestiune de ultim moment când Stevenson a declarat convenția deschisă, iar tot ce s-a întâmplat atunci i-a învățat foarte mult despre cum să procedeze în California în 1960, asta pentru că nimeni nu era încă pregătit. Îmi amintesc că mă aflam în acel birou și că Bobby se chinuia să găsească pe cineva care să vopsească pancarte¹. Ceea ce vreau să spun e că nu se chinuia pentru un post de vicepreședinte.

Să înțeleg că, atunci când a venit la Chicago în 1956, nu intenționa, de fapt, să...

Nu. Nu a intenționat... nu-și dorea asta. Știi, se gândea că Stevenson avea să fie învins, asta pentru că... unul dintre motive ar fi ținut și de faptul că avea să împartă buletinul de vot cu Jack, adică un catolic, ceea ce l-ar fi tras în spate. Dar când toată povestea asta a fost pusă pe tapet, nu mai știu cine i-a zis „Dă tot ce ai

---

¹ Robert Francis Kennedy (1925–1968) a fost cel de-al cincilea fiu din cei nouă copii ai lui Joseph și Rose Kennedy, avocat, consilier în cadrul comisiei Senatului și coordonator al campaniei din 1960 a fratelui său, după care, președintele ales l-a numit procuror general. În ciuda mandatului său formal de a conduce Departamentul de Justiție, pe măsură ce cariera fratelui său se dezvolta, RFK a devenit consilierul șef și ajutorul lui în efectiv toate chestiunile cu care se confrunta. În 1964, după moartea fratelui său, RFK a fost ales senator din partea statului New York. Patru ani mai târziu, a fost asasinat în timp ce candida pentru nominalizarea la președinție din partea Partidului Democrat.

mai bun“ sau ceva de felul acesta. Pur și simplu, a fost o decizie luată în acea seară.

Trebuie să fi avut totuși o idee despre asta pentru că-mi amintesc cum a venit Ted Sorensen... măcar Ted trebuie să se fi gândit la asta... cum a venit la mine la Cape în vara aceea, înainte de convenție, și am discutat despre asta... iar eu i-am zis lui Ted că sunt de acord și că știam și că alți oameni din cercul lui Stevenson ar susține candidatura. Îți amintești că Ted pregătise un memorandum despre votul catolicilor¹.

Da. Așa este. Nu mi-am dat seama la momentul acela. Problema cu Jack, ceea ce mie îmi îngreunează sarcina de a spune ceva care să aibă sens în aceste interviuri, e că nu vorbea niciodată despre obiectivele sale secrete sau despre planurile sale. Viața alături de el se desfășura întotdeauna cu repeziciune... ceea ce urma

---

¹ Theodore Sorensen (1928–2010) a fost fiul procurorului general al statului Nebraska, politician cu viziuni progresiste, având origini danezo-americane, și al soției acestuia, provenită din evreimea rusească. Ted Sorensen s-a alăturat staffului lui JFK în 1953 și, ca autor al discursurilor, l-a ajutat pe senator să își impună stilul, cu frazele sacadate, cu exprimarea contrapunctică, cu retorica eminentă și cu referințele istorice atât de apreciate. Mai târziu, la Casa Albă, Sorensen a fost consilier special al președintelui. În primăvara lui 1956, Kennedy l-a însărcinat cu redactarea și punerea în circulație a unui memorandum care să arate câte voturi ar fi adus un candidat de confesiune catolică pentru un tandem președinte-vicepreședinte din partea democraților în alegerile din 1956. (De la înfrângerea răsunătoare a lui Al Smith din 1928, singurul candidat catolic ales vreodată pentru o candidatură importantă din partea unui partid, mulți se temeau că a fi catolic reprezenta un dezavantaj pentru un nominalizat.) Dar doamna Kennedy are dreptate când spune că soțul ei nu l-a presat pe Stevenson să îl pună pe buletinul de vot. Când candidatul din Illinois a luat neobișnuita și surprinzătoarea decizie de a face publică nominalizarea, iar Kennedy a făcut efortul precipitat de a atinge țelul fixat, Joseph Kennedy, care se afla în vacanță în Cap d'Antibes, a fost furios că fiul său avea să se angajeze într-o luptă atât de prost planificată. Mai târziu, JFK a declarat că era bucuros că pierduse pentru că, atunci când Stevenson a fost învins de Dwight Eisenhower la alegerile din toamnă, unii democrați ar fi putut da vina pe colegul său de buletin de confesiune catolică.

să faci în ziua respectivă. Acasă, întotdeauna îmi spunea ce gândește, vorbea despre oameni. Lumea zice că nu vorbea niciodată cu mine despre politică atunci când eram acasă, dar, de fapt, numai despre asta vorbea. Însă niciodată nu își stabilea micile sale țeluri și nu îți spunea pe moment când intenționa să le ducă la bun sfârșit, iar viața alături de el decurgea întotdeauna atât de repede... numai când privești în urmă îți dai seama când a avut loc un anumit eveniment.

Oricum, pentru oameni, viața nu se desfășoară astfel. Nu cred că oamenii au obiective pe care plănuiesc dinainte să le atingă. Există lucruri integrate organic în ei care se actualizează în cursul existenței, fiind înscrise în ei și pe care nu le urmăresc, cum s-ar zice, în chip conștient. Când oamenii fac asta, se ajunge la ceva precum toată daravela cu Nixon¹, având un caracter respingător, iar președintele a trăit fiecare zi cu intensitate, astfel încât chestiunea era mai degrabă implicită în cariera sa, atât sub forma conștiinței sale, cât și a destinului său, și nu, după cum îmi imaginez, ceva explicit în mintea sa sau ceva despre care ar discuta în mod direct. Ai spune... când a decis să candideze pentru vicepreședinte în 1956, cum au stat lucrurile... crezi că s-a lăsat dus de val? Sau...

Atunci eram în Chicago împreună cu el la convenție, dar eram însărcinată și din această cauză am stat la Eunice², iar el stătea

¹ Richard Milhous Nixon (1913–1994) a fost membru al Camerei Reprezentanților între 1947 și 1951, fiind coleg cu JFK, cu care avea relații cordiale. Nixon era senator din partea statului California când a fost ales de Dwight Eisenhower pentru a candida pe buletinele de vot din 1952 pentru republicani. Pe 7 noiembrie 1960, vicepreședintele Nixon a pierdut mandatul de președinte în fața lui Kennedy la o diferență infimă de 112 827 de voturi populare. Prin „daravela cu Nixon“, Schlesinger înțelege o ambiție izbitoare.

² Eunice Mary Kennedy Shriver (1921–2009) a fost sora lui JFK. În 1956 locuia în Chicago cu soțul ei, Sargent Shriver, președintele Comitetului pentru Educație al orașului. Înainte de a se căsători, a împărțit o casă cu fratele ei în districtul Georgetown din Washington. Neobosită, foarte religioasă, doamna Shriver a dus o muncă de pionierat pentru a-i integra pe cei cu dizabilități intelectuale și întotdeauna l-a îndemnat pe Jack să facă mai multe pentru a ajuta cauza. (Sora lor, Rosemary, [1918–2005], fusese internată într-un

la hotel cu Torb¹. Dar m-am văzut cu el, trebuia să-l vezi în ziua când avea loc convenția, să iei cina cu el, dar a fost atât de... nu pot să-ți descriu confuzia... ar trebui să vorbești cu Torb despre asta. Vezi tu, era atât de obosit și muncea tot timpul. Și fiecare zi era diferită, cred că a fost când... Cea mai urâtă luptă din viața lui, despre care ar trebui să mă întreb cândva, este când a preluat puterea asupra legislaturii din Massachusetts. Asta însemna să conducă delegația din Massachusetts acolo, nu?

Da, împotriva lui Bill Burke.

Da, împotriva lui „Onions“ Burke². Pentru că atunci a fost singura luptă din viața sa când l-am văzut agitat, când, înainte de

ospiciu în Wisconsin.) Într-adevăr, JFK a fost primul care a pus bazele unei comisii prezidențiale pentru persoanele care sufereau de retard mintal. Joseph Kennedy a spus la un moment dat că, dacă Eunice ar fi fost bărbat, ar fi putut ajunge președinte.

¹ Torbert Macdonald (1917–1976) a fost un bun prieten al lui Kennedy, căpitanul echipei de fotbal de la Harvard și unul dintre colegii de cameră ai lui JFK la Harvard. A fost căsătorit cu Phyllis Brooks, o actriță de filme de serie B din anii 1930. A făcut parte din Partidul Democrat și a fost membru al Congresului, reprezentând orașul Malden, Massachusetts, din 1954 până la moartea sa.

² În 1956, președintele Partidului Democrat al statului era un conservator vocal pe nume William „Onions“ Burke (1906–1975) din Hatfield, Massachusetts, un fermier care cultiva ceapă [de unde și porecla „Onions“] și tutun și care deținea un bar. Burke complota să îl facă pe Adlai Stevenson să piardă susținerea delegației statului la convenția de la Chicago, determinându-i pe membrii acesteia să îl voteze pe John McCormack din Boston (1891–1980), liderul majorității din Camera Reprezentanților, drept candidat regional. McCormack s-a arătat încântat de idee, dar JFK a perceput mișcarea ca pe o palmă pe obraz. După cum a explicat ulterior, „îl susținusem public pe Stevenson și voiam să îmi respect angajamentul“. Kennedy dorea să evite asocierea filialei partidului din Massachusetts cu un individ cu vederi înguste și se temea că va părea lipsit de putere în chiar statul său dacă Stevenson îl lua în calcul pentru postul de vicepreședinte. În mai 1956 a demarat o acțiune de amploare pentru a-l înlătura pe Burke în favoarea fostului primar din Somerville, Pat Lynch. Conflictul a culminat prin ceea ce Sorensen a numit „o întâlnire furtunoasă – cu tot tacâmul, huiduieli, îmbrânceli, imprecășii, dispute pentru dreptul de a conduce ședința, participanții nefiind foarte

Chiar erau. Dar cred că nici unul dintre ei nu făcea încă parte din stafful senatorului... stafful campaniei pentru Senat.

Așa e. Cred că numai ce am aflat asta de la Kenny... vreau să spun că mi-a zis asta în urmă cu vreo două săptămâni. Dar... în primul rând, că Jack călătorea foarte mult atunci, dar îmi amintesc că în fiecare seară aveau loc discuții. Îmi amintesc la nunta lui Jean... era atât de ocupat în Massachusetts, iar ea a venit... a organizat o cină cu o seară înainte de a se căsători¹. Ei bine, chiar și Jack a mers de la un invitat la altul, vorbind cu tatăl său, cu Bobby, cu Torb, cu toată lumea. Era vorba despre lucrul ăsta... pur și simplu îl obseda. Pentru că urma să se facă cunoscut... ea s-a căsătorit pe 6 mai... cam atunci... sau s-a căsătorit pe 19 mai și cred că votul sau ce-o fi avea loc câteva zile mai târziu și îmi amintesc că mă gândeam... singura dată în viața mea când m-am gândit că Jack era puțin egoist. Dar nu credeam asta cu adevărat pentru că se vedea cât de îngrijorat era, pentru că în seara aceea, când toată lumea trebuia să toasteze în cinstea lui Jean și așa mai departe... ceea ce s-a și întâmplat, iar el a ținut un discurs emoționant... vorbea cu toată lumea de la petrecere despre acea confruntare. Înțelegi, asta îl frământa și nu-l mai văzusem niciodată în starea aia... nici în cazul primei, nici în cazul celei de-a doua chestiuni cubaneze², nici în timpul vreunor alegeri... vreau să zic, acele alegeri... alegerile prezidențiale, când mă gândesc cât

---

membru-cheie al cercului consilierilor lui Kennedy cunoscut sub numele de „Mafia Irlandeză“, ocupând funcția de secretar de întâlniri la Casa Albă în timpul mandatului Kennedy. Lawrence O'Brien (1917–1990) din Springfield, Massachusetts, s-a implicat în campaniile lui JFK pentru Senat și președinție, devenind apoi omul de legătură al președintelui cu Congresul.

¹ Jean Ann Kennedy Smith (născută în 1928) este cea mai mică dintre surorile lui JFK. Soțul ei, Stephen Edward Smith (1927–1990), s-a ocupat cu dibăcie de finanțele familiei Kennedy și a activat ca strateg politic și ca mediator de culise pentru toți cei trei frați Kennedy.

² Termeni folosiți de mulți din cercul lui Kennedy pentru a desemna eșecul invaziei din Golful Porcilor din 1961 și Criza Rachetelor din Cuba din 1962.

la hotel cu Torb¹. Dar m-am văzut cu el, trebuia să-l vezi în ziua când avea loc convenția, să iei cina cu el, dar a fost atât de... nu pot să-ți descriu confuzia... ar trebui să vorbești cu Torb despre asta. Vezi tu, era atât de obosit și muncea tot timpul. Și fiecare zi era diferită, cred că a fost când... Cea mai urâtă luptă din viața lui, despre care ar trebui să mă întreb cândva, este când a preluat puterea asupra legislaturii din Massachusetts. Asta însemna să conducă delegația din Massachusetts acolo, nu?

Da, împotriva lui Bill Burke.

Da, împotriva lui „Onions“ Burke². Pentru că atunci a fost singura luptă din viața sa când l-am văzut agitat, când, înainte de

ospiciu în Wisconsin.) Într-adevăr, JFK a fost primul care a pus bazele unei comisii prezidențiale pentru persoanele care sufereau de retard mintal. Joseph Kennedy a spus la un moment dat că, dacă Eunice ar fi fost bărbat, ar fi putut ajunge președinte.

¹ Torbert Macdonald (1917–1976) a fost un bun prieten al lui Kennedy, căpitanul echipei de fotbal de la Harvard și unul dintre colegii de cameră ai lui JFK la Harvard. A fost căsătorit cu Phyllis Brooks, o actriță de filme de serie B din anii 1930. A făcut parte din Partidul Democrat și a fost membru al Congresului, reprezentând orașul Malden, Massachusetts, din 1954 până la moartea sa.

² În 1956, președintele Partidului Democrat al statului era un conservator vocal pe nume William „Onions“ Burke (1906–1975) din Hatfield, Massachusetts, un fermier care cultiva ceapă [de unde și porecla „Onions“] și tutun și care deținea un bar. Burke complota să îl facă pe Adlai Stevenson să piardă susținerea delegației statului la convenția de la Chicago, determinându-i pe membrii acesteia să îl voteze pe John McCormack din Boston (1891–1980), liderul majorității din Camera Reprezentanților, drept candidat regional. McCormack s-a arătat încântat de idee, dar JFK a perceput mișcarea ca pe o palmă pe obraz. După cum a explicat ulterior, „îl susținusem public pe Stevenson și voiam să îmi respect angajamentul“. Kennedy dorea să evite asocierea filialei partidului din Massachusetts cu un individ cu vederi înguste și se temea că va părea lipsit de putere în chiar statul său dacă Stevenson îl lua în calcul pentru postul de vicepreședinte. În mai 1956 a demarat o acțiune de amploare pentru a-l înlătura pe Burke în favoarea fostului primar din Somerville, Pat Lynch. Conflictul a culminat prin ceea ce Sorensen a numit „o întâlnire furtunoasă – cu tot tacâmul, huiduieli, îmbrânceli, imprecășii, dispute pentru dreptul de a conduce ședința, participanții nefiind foarte

confruntare, nu putea să vorbească despre nimic altceva. Deci, acesta a fost marele eveniment din primăvara aceea, știi tu, a fost să câștige lupta. Și chiar se gândea numai la asta tot timpul. Oricum, atunci mergea acolo în calitate de politician important și cred că a avut vreo două întâlniri nesatisfăcătoare cu Stevenson, iar apoi a urmat noaptea aceea. Îmi amintesc că am stat toată noaptea la sediu și Bobby a venit alergând spre mine și mi-a spus: „Nu știm nimic. Ce știm despre Nevada?” Eu stăteam într-un colț făcându-mi de lucru cu niște plicuri sau punând pe cineva să facă pancarte și am zis cu o voce timidă: „Am un unchi care locuiește în Nevada”. Nimeni nu s-a gândit că aveam vreo rudă care să fie implicată în politică, dar acest unchi era bun prieten cu Pat McCarran¹. Așa că eu și Bobby ne-am dus în camera din spate și l-am sunat.

Cine era acest unchi?

Norman Biltz. Și întotdeauna a fost implicat în politica statului Nevada. E căsătorit cu sora tatălui meu vitreg, Esther, care, înainte de el, a fost căsătorită cu fratele lui Ogden Nash. După asta, cred, s-a căsătorit cu Norman Biltz și a trăit în Reno pentru tot restul vieții sale².

---

departe de a se lua la pumni”. Încă de când Kennedy obținuse primul mandat în Cameră în 1946, McCormack îl percepușe pe tânărul aspirant ca pe o amenințare la adresa dominației sale, iar acum temerile sale se vedeau împlinite. Burke a fost înlăturat și JFK a ajuns să dețină controlul efectiv asupra filialei din Massachusetts. Ruptura dintre Kennedy și McCormack a dus la divizarea filialei democraților până în 1962 când, în cursa pentru nominalizarea candidatului pentru fotoliul din Senat pe care îl ocupase Kennedy, Edward Kennedy l-a învins pe nepotul lui McCormack, ajuns între timp președinte al Camerei Reprezentanților.

¹ Patrick McCarran (1876–1954) a fost un senator democrat din Nevada din 1933 și până la moartea sa în 1954. Spaima potențialilor comuniști din guvern, admirator al dictatorului spaniol Francisco Franco, se bucura în statul său de o influență ce o depășea cu mult pe cea descrisă de fișa postului său.

² Norman Biltz (1902–1973) era cunoscut drept „Ducele de Nevada”. Republican cu mulți prieteni democrați, a fost unul dintre cei mai puternici magnați și unul dintre cei mai mari proprietari de pământ din stat.

Da. Știi, dar Pat McCarran și toți oamenii ăștia de felul lui, nu știi cum să spun, erau mai degrabă... nu aș zice că e „dubios“, asta pentru că țin la el, dar era cu siguranță un om pe care era bine să îl cunoști în Nevada. Iar el a zis „Fie“, pentru că Nevada nu îl susținuse pe Jack, iar a doua zi Jack primea toate voturile din Nevada. [Schlesinger râde] Așa că tot ce știu e că, atunci când s-a decis, nu știu cum să spun, știu doar că știam că avea să candideze pentru vicepreședinte în acea zi... în acea seară. Dar înainte... cred că Torb ți-ar putea spune cum au stat lucrurile, el a stat închis cu Jack în cameră în timpul discuțiilor secrete.

Da, o să vorbim și cu Torb. Așa știu și eu, pentru că îmi amintesc decizia lui Stevenson de a face votul public, iar Ted sau altcineva din personalul președintelui a luat legătura cu mine și am discutat și, cred că, evident, mulți dintre cei aflați acolo se gândeau la asta... înainte, cred, ideea rămăsese în stare latentă și apoi, dintr-odată, a renăscut. Să vorbim despre lupta împotriva lui Bill Burke. A fost, de fapt, o luptă împotriva lui John McCormack, nu-i așa?

Da, și iarăși, ar trebui să-mi spui tu mai multe despre asta, iar eu aș putea să-ți spun lucruri care păreau familiare pentru că e...

Marea problemă ținea de obținerea controlului în comitetul Partidului Democrat la nivelul statului, iar Burke fusese...

Și Lynch, care fusese...

Mai era și Lynch care era omul nostru...

Așa e.

Și tot el a fost președintele partidului în anii ce au urmat. Kenny și Larry¹ erau și ei în acea confruntare, nu-i așa?

¹ Kenneth O'Donnell (1924–1977), fiul antrenorului de fotbal de la colegiul Holy Cross, a fost colegul de cameră și coechipierul lui Robert Kennedy la Harvard și bombardier în Anglia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Începând cu 1952, de la campania lui JFK pentru Senat, a fost un

Chiar erau. Dar cred că nici unul dintre ei nu făcea încă parte din stafful senatorului... stafful campaniei pentru Senat.

Așa e. Cred că numai ce am aflat asta de la Kenny... vreau să spun că mi-a zis asta în urmă cu vreo două săptămâni. Dar... în primul rând, că Jack călătorea foarte mult atunci, dar îmi amintesc că în fiecare seară aveau loc discuții. Îmi amintesc la nunta lui Jean... era atât de ocupat în Massachusetts, iar ea a venit... a organizat o cină cu o seară înainte de a se căsători¹. Ei bine, chiar și Jack a mers de la un invitat la altul, vorbind cu tatăl său, cu Bobby, cu Torb, cu toată lumea. Era vorba despre lucrul ăsta... pur și simplu îl obseda. Pentru că urma să se facă cunoscut... ea s-a căsătorit pe 6 mai... cam atunci... sau s-a căsătorit pe 19 mai și cred că votul sau ce-o fi avea loc câteva zile mai târziu și îmi amintesc că mă gândeam... singura dată în viața mea când m-am gândit că Jack era puțin egoist. Dar nu credeam asta cu adevărat pentru că se vedea cât de îngrijorat era, pentru că în seara aceea, când toată lumea trebuia să toasteze în cinstea lui Jean și așa mai departe... ceea ce s-a și întâmplat, iar el a ținut un discurs emoționant... vorbea cu toată lumea de la petrecere despre acea confruntare. Înțelegi, asta îl frământa și nu-l mai văzusem niciodată în starea aia... nici în cazul primei, nici în cazul celei de-a doua chestiuni cubaneze², nici în timpul vreunor alegeri... vreau să zic, acele alegeri... alegerile prezidențiale, când mă gândesc cât

---

membru-cheie al cercului consilierilor lui Kennedy cunoscut sub numele de „Mafia Irlandeză“, ocupând funcția de secretar de întâlniri la Casa Albă în timpul mandatului Kennedy. Lawrence O'Brien (1917–1990) din Springfield, Massachusetts, s-a implicat în campaniile lui JFK pentru Senat și președinție, devenind apoi omul de legătură al președintelui cu Congresul.

¹ Jean Ann Kennedy Smith (născută în 1928) este cea mai mică dintre surorile lui JFK. Soțul ei, Stephen Edward Smith (1927–1990), s-a ocupat cu dibăcie de finanțele familiei Kennedy și a activat ca strateg politic și ca mediator de culise pentru toți cei trei frați Kennedy.

² Termeni folosiți de mulți din cercul lui Kennedy pentru a desemna eșecul invaziei din Golful Porcilor din 1961 și Criza Rachetelor din Cuba din 1962.

de calm a fost în acea seară... fie că lucrurile aveau să sfârșească cu bine, fie că nu, dar, totuși... dar așa a arătat toată acea primăvară. Și după cum... vezi tu, nu trebuie să mi-o iei în nume de rău că nu am amintiri legate de toate aceste chestiuni politice, pentru că viața mea alături de el se situa la un alt nivel, dar tot ce îmi amintesc e că problema asta l-a frământat îngrozitor întreaga primăvară.

Am avut impresia că trebuie să fi fost o chestiune extrem de critică. Era primul test important al puterii în cadrul organizației de partid. Știi că, ori de câte ori discutam despre oamenii politici, Kenny îmi spunea că „Așa și pe dincolo, dar ne-a susținut în confruntarea cu Burke“, ceea ce voia să însemne că îi putem ierta orice. Sau, vorbind despre altcineva, „Ăsta a fost împotriva noastră în confruntarea cu Burke“. Iar acesta a devenit un criteriu de judecată care, chiar și ani mai târziu, în vremea mandatului prezidențial, avea să rămână întipărit în mintea tuturor.

Îmi amintesc că toată lumea... mă fascina pentru că, abia întoarsă din luna de miere, am fost imediat dusă la Boston pentru a fi înscrisă în rândurile democraților de către Patsy Mulkern, căruia i se spunea „Păpușa Chinezească“ pentru că, odată, fusese boxer profesionist, și m-a purtat în susul și în josul străzii și mi-a zis că „a da cu palma“ înseamnă a strânge mâna oamenilor și altele asemenea. Și, altă dată, mai era un bărbat cu „Onions“ Burke pe nume „Juicy“ Grenara. Ei bine, acele nume mă fascinau atât de mult. Știi, să vezi lumea aia, apoi ne duceam să luăm cina la Ritz. [Jacqueline și Schlesinger încep să râdă] Apoi ne duceam în altă parte. Nu par să fi fost decât valize, mutate dintr-o parte în alta, apoi ne duceam la New York pentru două zile. Nu am avut casa noastră decât după patru ani de la căsătorie. Așa că nu-ți pot spune...

Era în Georgetown sau în McLean?

Ah, nu, așa e. Am locuit într-o casă... timp de trei ani în Hickory Hill¹. Dar nu ne-am cumpărat o casă. Vezi tu, închiriam

---

¹ Proprietatea de la McLean, Virginia, a fost ocupată pentru scurtă vreme în timpul Războiului Civil American de către generalul George McClellan din cadrul Armatei Unioniste. În 1956, Jacqueline și soțul ei au vândut-o

ceva din ianuarie până în iunie, apoi, pe timpul verii, mergeam să stăm la mama mea în Virginia pentru că, timp de patru ani, n-am avut copii. Așadar, petreceam verile în casa ei, mergând la Cape în weekenduri când aveam timp... iar iarna stăteam la tatăl lui... știi tu, locuiam cu socrii și cumnații noștri. Apoi ne duceam la un apartament în Boston sau mergeam la New York pentru vreo două zile. Cum să zic, duceam o viață îngrozitor de nomadă. Apoi, după Crăciun, plecam pentru câteva zile în Jamaica sau altunde. Ce ritm, și mă gândesc cât de puțin timp am fost singuri sau cum eram tot timpul în mișcare.

Știi, în viața politică... nu ești niciodată singur când ești implicat în politică. E îngrozitor.

Niciodată singur. Mai târziu, când Teddy s-a căsătorit și și-a cumpărat imediat casă, Jack a zis: „Ce-o fi fost în capul meu? De ce n-oi fi luat casa mai devreme?“ Iar eu m-am gândit că de ce n-am făcut-o eu. Dar nu făceam decât să mergem dintr-un loc în altul și totul se desfășura atât de repede. Apoi am cumpărat Hickory Hill, dar s-a dovedit a fi o greșeală pentru că era atât de departe de oraș. Asta a fost la un an după ce Jack a avut problema aia cu spatele¹. Ei bine, după asta am cheltuit din nou o grămadă de bani pentru a ne cumpăra o casă în Virginia, iar eu m-am gândit că ar fi un loc bun unde el să se poată odihni în weekenduri în anul în care trebuia să se recupereze după operație. Și am discutat despre asta când am cumpărat-o. Încă o dată, acest fapt îți va demonstra că nu mi-a spus ce plănuia pentru că, odată mutați, era plecat în fiecare weekend, în călătorii. Și nu era bine pentru el în timpul săptămânii... era atât de departe de biroul lui. Iar apoi, după ce am pierdut copilul... știi tu, când am făcut camera copilului și toate celelalte, n-am mai vrut să locuiesc acolo și după asta,

---

lui Robert și Ethel Kennedy pentru aceeași sumă cu care o cumpăraseră, adică 125 000 de dolari. Mai ales în comparație cu Georgetown, ajungeau foarte greu de acolo până la sediul Congresului din cauza traficului.

¹ E vorba de operația majoră la spate suferită de JFK în 1954.